

Kansallinen metsästrategia 2035 seurantaraportti 2023

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Katsaus metsäsektorin toimintaympäristöön	3
3. Mittarit	8
3.1 Päämäärä: Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla	9
3.2 Päämäärä: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä.....	10
3.3 Päämäärä: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä	11
3.4 Päämäärä: Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla	12
4. Kansallisen metsästrategian kärkihankkeet	13
4.1 Metsien kasvu.....	14
4.2 Elonkirjoja talousmetsissä	16
4.3 Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky	19
5. Metsästrategian toteuttaminen muiden strategioiden ja ohjelmien kautta	22
5.1 Kansalliset strategiat ja ohjelmat	22
5.2 Alueelliset metsäohjelmat.....	25
5.3 EU:n ja kansainvälinen metsäpolitiikka	26
6. Lainsäädäntö, tukijärjestelmät ja tulosohtavat organisaatiot	27
7. Vuoden 2024 keskeiset toimenpiteet	30

1. Johdanto

Kansallinen metsäneuvosto hyväksyi joulukuussa 2022 uuden vuoteen 2035 ulottuvan Kansallisen metsästrategian (KMS2035). Strategian toimeenpano aloitettiin vuoden 2023 alussa. Valtioneuvosto teki yleisistunnossaan 19.10.2023 periaatepäätöksen Kansallinen metsästrategia 2035:stä.

Strategian uudistamisen taustalla oli metsäalan toimintaympäristön nopea muutos sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Kansallinen metsästrategia sisältää Suomen metsäpolitiikan keskeiset linjaukset ja kuvaa metsäalan tärkeimmät tavoitteet, joihin julkinen valta keskittyy osana alan yhteistä kehittämistä. Uusi strategia ottaa ajanmukaisesti huomioon kokonaisvaltaisen kestävä kehityksen sekä myös metsien merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Kansallinen metsästrategia on yhteensovittava elinkeinostrategia, jossa otetaan huomioon niin ihminen, ympäristö kuin talous. Se kattaa metsätalouden ja -teollisuuden lisäksi myös metsien muihin sekä aineellisiin että aineettomiin tuotteisiin perustuvan tuotannon, jalostuksen, palvelut ja julkishyödykkeet sekä metsäalan osaamis- ja koulutuskysymykset.

Strategialla on liittymäkohtia useisiin kansainvälisiin ja kansallisiin strategioihin ja ohjelmiin. Kansainväliset sekä EU:n metsä-, energia- ja ympäristöpoliittiset sitoumukset ja sopimukset vaikuttavat merkittävästi Suomen metsäsektoriin. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) prosesseissa muotoutuu, millaisen roolin metsät maailmanlaajuisesti saavat tulevaisuuden haasteiden ratkonnassa. Suomi on sitoutunut ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävään kehitykseen (Agenda 2030 -toimintaohjelma).

Kansalliseen metsästrategiaan on sisällytetty Metsäpoliittinen selonteko 2050:n tavoitteet ja eduskunnan siitä tekemä kannanotto. Kansallisessa metsästrategiassa kuvataan keskeiset metsäalan kehittämisen tavoitteet ja painopisteet. Strategia toimii kansallisena metsäohjelmana.

Metsästrategian visio on **Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille**. Tämä saavutetaan strategian päämäärien kautta, kun

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla
- metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä
- vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Metsästrategiassa on 14 tavoitetta. Strategian visio, päämäärät ja tavoitteet saavutetaan toteuttamalla kolme kärkihanketta, joilla lisätään metsien kasvua, hiilensidontaa ja puuntuotosta, parannetaan talousmetsien elonkirjoa ja luodaan kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.

Kansallista metsästrategiaa (KMS2035) toteutetaan vuosina 2023–2035. Maa- ja metsätalousministeriö koordinoi metsästrategian toimeenpanoa ja seuranta. Kansallisen metsäneuvoston tehtävänä on seurata strategian toteutumisen edistymistä. Metsäneuvoston työvaliokunta valmistelee metsäneuvoston käsittelyyn tuotavat asiat ja edistää sen päätösten toimeenpanoa. Strategian toimeenpanoa edistävät myös asiantuntijoista ja sidosryhmien edustajista koostuvat verkostot, joita perustetaan metsästrategian kärkihankkeille. Metsästrategian tavoitteita toteutetaan myös muiden strategioiden ja ohjelmien kautta. Metsästrategiaa

toimeenpanevat useat ministeriöt ja metsäalan toimijat. Alueelliset metsäohjelmat toteuttavat kansallista metsästrategiaa maakunnissa.

Metsästrategiaa toteutetaan valtiontalouden kehyspäätösten ja talousarvion puitteissa. Vuosittain päätetään myönnettävien tukien tasosta sekä metsästrategian kärkihankkeiden ja niiden toimenpiteiden rahoituksesta valtiontalouden kehys- ja talousarvioprosesseissa. Toimenpiteiden toteuttamiseen voidaan myös hakea EU:n hankerahoitusta.

Metsästrategian toteutus tukee osaltaan hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista. Hallitusohjelmaan sisältyviä metsiä koskevia linjauksia toteutetaan suurelta osin juuri Kansallisen metsästrategian kautta.

Metsäneuvosto tarkastelee vuosittain strategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä strategisten hankkeiden etenemistä. Metsäneuvosto arvioi strategiatavoitteissa onnistumista menneen vuoden osalta ja priorisoi tulevan vuoden painopisteitä. Tarvittaessa tehdään strategian väliarviointi. Tässä raportoidaan Kansallinen metsästrategia 2035:n tuloksia vuodelta 2023.

2. Katsaus metsäsektorin toimintaympäristöön

Jari Viitanen, Antti Mutanen, Jussi Leppänen, Matleena Kniivilä ja Mikko Kurttila

Uutta EU-lainsäädäntöä astui voimaan

Euroopan komission antamien monien metsiin liittyvien politiikkatoimiehdotusten käsittely eteni EU:n toimielimissä vuonna 2023. Metsäkatoasetus tuli voimaan kesäkuun 2023 lopussa, ja meneillään on siirtymäaika. Asetuksen soveltaminen alkaa suurten yritysten osalta 30.12.2024 ja mikro- sekä pienyritysten osalta 30.6.2025. Mikro- ja pienyritysten kuuden kuukauden lisäsiirtymäaika ei kuitenkaan koske EU:n puutavara-asetuksen piiriin kuuluvia tuotteita. Metsäkatoasetus korvaa nykyisen puutavara-asetuksen, jota kuitenkin sovelletaan 31.12.2027 saakka ennen 29.6.2023 tuotettuun puutavaraan ja -tuotteisiin. Metsäkatoasetus kieltää lisäksi nautaeläinten, kaakaon, kahvin, öljypalmun, kumin ja soijan sekä näistä valmistettujen hyödykkeiden ensimmäistä kertaa EU:n markkinoille asettamisen, jakelun, kulutuksen ja käytön sekä viennin EU:n ulkopuolelle, mikäli niiden tuottaminen on aiheuttanut asetuksen määritelmän mukaista metsäkatoa 31.12.2020 jälkeen, niiden tuottamisessa ei ole noudatettu tuotantomaan lainsäädäntöä tai niistä ei ole annettu asianmukaisen huolellisuuden (due diligence) vakuutusta. Metsäkadolla tarkoitetaan asetuksessa metsän muuttamista maatalouskäyttöön. Lisäksi puutuotteiden osalta vaatimus on, että puu on korjattu aiheuttamatta metsien tilan heikentymistä. Metsien tilan heikentämistä on ikimetsien ja luontaisesti uudistuvien metsien muuttamista plantaaseiksi tai muuksi puustoiseksi maaksi sekä ikimetsien muuttaminen viljelymetsiksi. Asetuksen tulkintaan liittyy yhä epävarmuuksia, ja komissiolta odotetaan tulkintaa ohjaavia suuntaviivoja vuoden 2024 alun aikana. Toimijoiden tulee tehdä asianmukaisen huolellisuuden vakuutukset komission perustamaan tietojärjestelmään, joka on tällä hetkellä testikäytössä. Suomessa metsäkatoasetuksen kansallista soveltamista sekä tarvittavia lainsäädäntömuutoksia (mm. rikoslainsäädäntö) valmistelemaan on nimitetty MMM:n alainen työryhmä. Metsäkatoasetusta valvovaksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi nimitetään Ruokavirasto. Metsäkatoasetuksen valvontaan liittyvien tarkastusten määrä tulee kasvamaan huomattavasti verrattuna puutavara-asetuksen valvontaan. Komissio luokittelee maat riskiluokkiin, jotka puolestaan vaikuttavat toimijoiden riskien vähentämisvelvoitteisiin ja vaadittuihin tarkastusmääriin. Maiden riskiluokitus julkaistaan viimeistään 30.12.2024.

LULUCF-asetuksen päivitys tuli voimaan toukokuussa 2023. Uudistetun asetuksen mukaisesti EU:n jäsenvaltioille on määritetty vuoden 2030 nettopoistumatavoitteet, jotka puolestaan on johdettu koko EU:n vuoden 2030 tavoitteesta (-310 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttonnia). Jäsenvaltioille määritetään lisäksi vuoden 2030 tavoitteen ja vuonna 2032 toimitettavien vuosien 2021, 2022 ja 2023 kasvihuonekaasuinventaarion tietojen keskiarvon perusteella kaudelle 2026–2029 nettopoistumien yhteismäärää kuvaava tase, joka jäsenvaltioiden on saavutettava. LULUCF-sektorin kasvihuonekaasujen tilinpitosaännöt muuttuvat merkittävästi kaudella 2026–2030, sillä maankäytön eri tilinpitoluokkia koskevista ja vuosien 2021–2025 tilinpidossa käytössä olevista vertailutasoista luovutaan. Lisäksi jäsenvaltioiden käytössä olevat joustomahdollisuudet muuttuvat kaudella 2026–2025. Vuosien 2021–2025 LULUCF-sektorin velvoitteet ja tilinpitosaännöt säilyvät ennallaan. Syksyllä 2023 Luonnonvarakeskus teki Suomen metsien vertailutasolaskelmaan kaksi teknistä korjausta kansallisen kasvihuonekaasuinventaarion menetelmämuutosten mukaisesti. Tehdyt tekniset korjaukset ovat epävirallisia, ja lopulliset tekniset korjaukset metsien vertailutasoon tehdään vuosien 2021–2025 vaatimustenmukaisuuden tarkastuksen yhteydessä vuonna 2027. Elokuussa 2023 maankäyttösektorin selitys- ja valmistelutyöryhmä julkaisi suunnitelmaehdotuksensa Suomen LULUCF-velvoitteen saavuttamiseksi kaudella 2021–2025, ja suositteli Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimien täytäntöönpanoa ja tehostamista. Vuoden 2024 alussa Luonnonvarakeskus julkaisi Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman skenaariotarkastelun päivityksen, jonka mukaan hakkuumääriin kohdistuu tällä hetkellä kasvupaineita johtuen lisääntyvästä metsäteollisuuden tuotantokapasiteetista, venäläisen puun tuonnin päättymistä ja puun käytön kasvusta energiantuotannossa. Suomen LULUCF-asetuksen mukaisten velvoitteiden täyttäminen vaikuttaa haasteelliselta, ja maankäyttösektorin nieluja vahvistavia sekä päästöjä pienentäviä toimia tarvitaan.

Uudistettu uusiutuvan energian direktiivi (RED III) tuli voimaan 20.11.2023. EU:n tavoite uusiutuvien energianlähteiden osuudesta energian kokonaisloppukulutuksesta vuonna 2030 nousee 42,5 prosenttiin. Kansallisissa tukijärjestelmissään jäsenvaltioiden on otettava huomioon puubiomassan kaskadikäyttöperiaate haitallisten markkina- ja ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Kaskadikäyttöperiaatteen soveltamisessa voidaan kuitenkin ottaa huomioon kansalliset erityispiirteet, kuten huoltovarmuus. Metsäbiomassan kestävyyskriteereihin tuli useita muutoksia, ja niiden soveltamisen lämpötehoraja laskettiin 20 MW:sta 7,5 MW:iin. Aiemmin maatalousbiomassoja koskeneet ns. no-go-alueet (esim. ikimetsät ja tammikuun 2008 jälkeen kuivatetut aiemmin kuivattamattomat turvemaat) laajennettiin koskemaan myös metsäbiomassaa. Lisäksi metsäbiomassan korjuussa tulisi välttää kantojen ja juurten korjuuta, iki- ja aarniometsien (luonnontilaisten ja vanhojen metsien) tilan heikentymistä sekä korjuuta herkillä maaperillä. Hakkuissa on myös noudatettava kuolleen puun korjuulle tai laajoille avohakkuille asetettuja raja-arvoja. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti marraskuussa 2023 työryhmän selvittämään RED III -direktiivissä säädettyjen kestävyyskriteerien edellyttämiä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Kolmikantaneuvottelut EU:n uuden biodiversiteettistrategian toteutukseen liittyvästä ennallistamisasetuksesta jatkuivat, ja 9.11.2023 parlamentti ja neuvosto saavuttivat siitä väliaikaisen sovun. Ennen asetuksen voimaantuloa asetus on vielä hyväksyttävä sekä parlamentissa että neuvostossa. Sovun mukaan ennallistamisasetuksen yleistavoite siitä, että vuoteen 2030 mennessä ennallistamistoimet kattavat 20 prosenttia Euroopan maa- ja merialueista sekä vuoteen 2050 mennessä kaikki ennallistamista kaipaavat ekosysteemit, pysyy komission alkuperäisen ehdotuksen mukaisena. Myös asetuksen liitteiden I ja II luontotyyppien ennallistamistoimien 30 prosentin vuoden 2030 tavoite, 60 prosentin vuoden 2040 tavoite ja 90 prosentin vuoden 2050 tavoite ovat komission alkuperäisen ehdotuksen mukaisia. Keskeisin muutos luontotyyppien ennallistamiseen on, että vuoteen 2030 saakka ennallistamistoimia tulisi ensisijaisesti kohdentaa Natura 2000 -alueille. Metsien ekosysteemien ennallistamistavoitteissa, jotka koskevat kaikkia metsiä ja joita seurataan eri indikaattoreiden (pakollinen seurattava indikaattori on yleisten metsälintujen indeksi ja tämän lisäksi on valittava kuusi indikaattoria seitsemästä ja määritettävä näille kansalliset tyydyttävät tasot)

kehityksen perusteella, tulee ottaa huomioon metsäpalojen riski. Luonnonvarakeskus on arvioinut, että Suomessa asetuksen mukainen luontotyyppien ennallistaminen voisi koskea 2–6 miljoonaa hehtaaria ja toimenpiteiden kumulatiiviset toteutuskustannukset voisivat olla 13–19 miljardia euroa vuoteen 2050 mennessä. Luonnonvarakeskus on myös arvioinut metsien tiukan suojelun lisäyksen taloudellisia vaikutuksia. Riippuen lisäsuojelupinta-alasta arvonlisäyksen alenema ottaen huomioon suorat vaikutukset metsäsektorilla sekä kerrannaisvaikutukset muilla sektoreilla olisi 200–1 100 miljoonaa euroa vuodessa.

Taksonomia-asetuksen neljää ympäristötavoitetta ja niiden toimialakohtaisia teknisiä arviointikriteerejä koskeva komission delegeoitu asetus (ns. Taxo4) sekä aiemmin voimaan tulleen ilmastotavoitteiden teknisiä arviointikriteerejä koskeneen delegoidun asetuksen päivitys tulivat voimaan vuoden 2024 alussa. Ympäristötavoitteita koskeva delegeoitu asetus ei sisältänyt aiemmista komission kaavailuista poiketen metsätaloutta.

Komissio julkaisi marraskuussa 2023 ehdotuksensa asetukseksi metsien tilan seurannasta (ns. metsien monitorointiasetus). Tämän ehdotuksen, kuten myös aiemmin julkaistun maaperädirektiivin sekä hiilenpoistumien sertifiointiasetuksen käsittely EU:n toimielimissä on kesken.

EU:n metsiin liittyvissä politiikoissa korostuvat ympäristötavoitteet tiukentuvien ilmastotavoitteiden rinnalla. Lisäksi havaittavissa on siirtymä vapaaehtoisuudesta kohti sitovaa lainsäädäntöä. EU:n metsiin liittyvät politiikat muodostavat monitahoisen kokonaisuuden, ja joidenkin komission ehdotusten käsittely EU:n toimielimissä on yhä kesken. Toisaalta jo hyväksytyn ja voimaan tulleen uuden lainsäädännön tulkintoihin liittyy epävarmuuksia. Tämän vuoksi kattavan kokonaiskuvan muodostaminen ja vaikutusten arviointi on vaikeaa.

Uusi hallitus tuo muutoksia kansallisen metsäpolitiikan toteutukseen

Kesäkuun alussa 2023 astui voimaan aiemmin valmistelluista politiikoista uusi luonnonsuojelulaki. Luonnonsuojelulain uusista keinoista asetus ekologisesta kompensatiosta tuli voimaan syyskuussa 2023. Tiedepohjaisista metsiin liittyvistä paneeleista viimeisimpänä työnsä aloitti vuonna 2023 Metsäbiotalouden tiedepaneeli. Jo aiemmin on perustettu Ilmastopaneeli ja Luontopaneeli.

Kesäkuun 2023 puolivälin jälkeen aloittaneen pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteena on vahvistaa Suomen kilpailukykyä ja yrittämisen edellytyksiä. Hallitus ei lisää kilpailukykyä haittaavaa ylimääräistä taakkaa EU-sääntelyn kansallisessa toimeenpanossa ja pyrkii vähentämään päällekkäisyyksiä sääntelyssä. Lisäksi metsäalan kilpailukykyisestä ja metsänomistajille kannustavasta toimintaympäristöstä pidetään huolta. Metsien käyttöä ei rajoiteta. Hallitusohjelmassa pyritään toteuttamaan erityisesti energia-, ympäristö- ja ilmastopoliittisesti perusteltuja metsäpoliittisia toimia. Näissä on tarkoitus päivittää metsänhoitosuosituksia ja parantaa niiden soveltamista metsien ja hiilinielujen kasvun tukemiseksi. Tavoitteena on pidentää kiertoaikoja maltillisesti, puuttua liian voimakkaisiin harvennushakkuisiin, tehostaa metsälain valvontaa sekä parantaa metsän uudistumisvauhtia muun muassa metsän istutusta ja taimikonhoitoa lisäämällä. Hallitusohjelmassa mainitaan hoito- ja lannoituskampanjat metsänhoitorästien vähentämiseksi. Lisäksi jatketaan ja kehitetään Metso- ja Helmi-ohjelmia, kehitetään hiilensidontamarkkinoita ja pyritään lisäämään peitteistä metsänkasvatusta turvemilla. Metsäpolitiikassa hallitus toteuttaa Kansallista metsästrategiaa 2035. Elokuussa 2023 asetetun uuden metsäneuvoston toimintakausi on vuoden 2027 kesäkuuhun asti.

Hallitusohjelman mukaan lunastuslaki uudistetaan ja metsävähennystä kasvatetaan 15 prosenttiyksiköllä. Myös kuolinpesien selvennyslainhuutoa tarkastellaan. Lisäksi selvittävinä asioina ovat muun muassa perintö- ja lahjaverotuksen korvaaminen luovutusvoittoverotuksella,

yhteismetsien korkovähennysoikeuden rajoittaminen sekä sijoitusrahastojen verolainsäädännön korjaus ja veropohjan tiivistäminen. Orpon hallitusohjelmassa olevasta maankäytön muutosmaksun mahdollisesta käyttöönotosta on ilmestynyt vuoden 2024 alussa maa- ja metsätalousministeriössä työryhmän loppuraportti ja vaikutusten arviointi. Hallitusohjelmaan liittyvä esitysluonnos maatalon vuokratulojen, kuten pellon, rakennusten, rakennuspaikkojen tai metsän vuokrauksen, verotuksesta pääomatuloina maataloustulojen sijasta oli lausuntopyyntökierroksella syyskuussa 2023, mutta lakiuudistus ei ole vielä edennyt.

Uusi metsätalouden kannustejärjestelmälaki (Metka) hyväksyttiin tammikuussa 2023, ja se astui voimaan Euroopan komission hyväksynnän jälkeen marraskuussa 2023 säädetyllä valtioneuvoston asetuksella vuoden 2024 alusta. Valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön marrasjoulukuussa 2023 annetuissa asetuksissa säädettiin kannustejärjestelmän yksityiskohdista. Metsänomistajat voivat alkaa hakea Metka-tukia maaliskuussa 2024. Taimikonhoidon ja nuoren metsän tuet perustuvat uuteen joulukuussa säädettyyn de minimis -asetukseen. Muissa tuissa oikeusperusteena on maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiontukea koskevat suuntaviivat.

Orpon hallitusohjelman mainitsema maaseutupoliittisen selonteon laadinta on käynnistetty joulukuussa 2023. Myös teollisuuspoliittista strategiaa valmisteleva työryhmä on asetettu joulukuussa 2023. Hallitusohjelmaan liittyvät rahoitusleikkaukset vaikuttavat myös metsäalaan. Joutoalueiden määräaikaiseen lakiin perustuva metsitystuki ei jatku enää vuoden 2024 alusta. Metsäkeskus ja Metsähallitus kävivät loppuvuonna 2023 muutosneuvottelut säästöjen aikaansaamiseksi ja myös Luonnonvarakeskuksessa toteutetaan toimipaikkarakennetta tehostavia yt-neuvotteluja. Metsien suojelun hankinta- ja korvausmäärärahoja vähennetään. Voimaan astuneeseen uuteen metsätalouden kannustejärjestelmän (Metka) määrärahoihin esitetään leikkausta.

Metsille asetetut tavoitteet muuttuvat

Metsänomistajien tavoitteiden ja metsänomistajarakenteen muutokset kumpuavat yhteiskunnallisista tekijöistä. Näitä ovat erityisesti maatalousyrittämisen muutos ja maatilojen määrän nopea väheneminen, mikä on johtanut viljelijämetsänomistajien osuuden merkittävään vähenemiseen, sekä väestön kaupungistuminen. Maatalousyrittäjät ovat metsänomistajina keskimääräistä useammin monitavoitteisia ja harvemmin virkistyskäyttäjiä kuin muut ammattiryhmät, joita ovat palkansaajat, muut yrittäjät, eläkeläiset, ja muut. Maatalousyrittäjien osuuden aleneminen johtaa siten myös monitavoitteisten metsänomistajien kokonaisuuden alenemiseen. 2000-luvulla kaupunkilaismetsänomistajien osuus on noussut 19 prosentista 29 prosenttiin (Suomalainen metsänomistaja 2020), kun samaan aikaan koko väestön kaupungistumisaste on noussut 66 prosentista 72 prosenttiin.

Metsäverojärjestelmän muutos pinta-alaverotuksesta (osana progressiivisesti verotettuja ansiotuloja) puun myyntitulon verotukseen (osaksi lähes tasaveroasteista pääomatuloverotusta) on edistänyt keskimääräistä suurempia metsätiloja omistavien ja hankkivien sijoittajaluonteisten, "tuloja ja turvaa korostavien" metsänomistajien osuuden kasvua, varsinkin metsäpinta-alan suhteen tarkasteltuna. Metsänomistajien keski-ikä nousi 2000-luvulla 57 vuodesta 62 vuoteen (Suomalainen metsänomistaja 2020) on pitänyt yllä väestön keski-ikä nousu 39 vuodesta 43 vuoteen. Metsänomistajilta puuttuu maatalousyrittäjiä lukuun ottamatta sukupolvenvaihdoksen huojennus perintö- ja lahjaverotuksessa. Näiden verojen maksaminen yleensä edellyttää mittavia hakkuita, kuten myös kaupalla tehtävästä omistajanvaihdoksesta muodostuvan metsävähennyksen käyttö. Vielä mittavampia hakkuita vaativaa, lahjoituksesta muodostuvaa metsälahjavähennystä ei juuri

käytetä. Elinaikaisten omistajanvaihdosten osuus ei ole juurikaan lisääntynyt, ja perintöjen osuus metsätilan saantotapana on ollut pidempään yli 40 prosenttia.

Metsäteollisuustuotteiden kysyntä oli heikkoa vuonna 2023

Vuonna 2023 metsäteollisuustuotteiden kysyntä Suomen metsäteollisuuden keskeisillä markkina-alueilla heikentyi voimakkaasti kahden edellisen huippuvuoden jälkeen. Euroalueella talouskasvu pysyi hitaana ja se hiipui edelleen vuoden loppua kohden. Saksan talous ei ennakkotietojen perusteella kasvanut viime vuonna lainkaan. Myös muilla metsäteollisuuden keskeisillä ventialueilla talouskasvu pysyi hitaana ja metsäteollisuustuotteiden kysyntä heikkona. Vaisua kysyntää selittivät korkealla pysynyt, joskin vuoden loppua kohden hidastunut inflaatio, kohonnut korkotaso, asuntomarkkinoiden ja rakennusalan synkät näkymät, yleinen epävarmuus ja kuluttajien heikko luottamus.

Rakennustoiminnan heikkous näkyi Suomen sahatavaran tuotannossa ja viennissä. Vaikka vuoden 2023 alkupuoliskolla havusahatavaran tuotanto ja vienti pysyivät vielä lähes edellisvuoden tasolla, vuoden loppua kohden tuotanto ja vienti laskivat selvästi. Sahatavaran vientihinnat nousivat vielä toukokuuhun saakka, jonka jälkeen laskua jatkui aina lokakuulle asti. Tämän jälkeen vientihinnat kääntyivät jälleen lievään nousuun. Loppuvuodesta sahatavaran tuotantoa rajoitettiin Suomessa heikon kysynnän seurauksena. Sahauksen sivutuotteiden kysyntä sen sijaan kasvoi erityisesti energiantuotannossa ja Suomessa myös kuiduttavassa metsäteollisuudessa venäläisen hakkeen tuonnin loputtua. Myös havuvanerin tuotanto ja vienti vähentyivät rakentamisen laskiessa Euroopassa. Koivuvanerin tuotantoa ja vientiä puolestaan häittäsi raaka-aineen saatavuus.

Kemiallisen metsäteollisuustuotteiden alentuneisiin tuotanto- ja vientimääriin vaikutti kysynnän heikkouden lisäksi ostajien korkeat varastotasot. Kartongin markkinatilanne pysyi heikkona ja kapasiteetin käyttöaste ennätyskellisen matalana. Paperin tuotanto ja vienti Suomesta alenivat vuoden 2022 vertailutason heikkoudesta huolimatta. Tuotannon vähenemiseen vaikuttivat heikon kysynnän ja asiakkaiden varastojen purkamisten lisäksi kotimaisen tuotantokapasiteetin pieneneminen. Myös paperin keskimääräinen vientihinta jäi edellisvuotta heikommaksi. Sellun vienti Suomesta sen sijaan kasvoi, mikä johtui vuoden 2022 heikosta vertailutasosta sekä Metsä Groupin Kemin uuden tehtaan käynnistymisestä vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä. Sellun ja mekaanisen massan yhteenlasketut tuotantomäärät puolestaan jäivät edellisvuotta pienemmiksi. Vuoden lopulla sellun hinnat kääntyivät lievään nousuun Kiinassa ja Euroopassa. Vuoden 2023 aikana kartongin, sellun ja paperin valmistajat Suomessa rajoittivat tuotantaan muun muassa lomautuksilla.

Metsäteollisuus ry:n mukaan vuonna 2023 Suomessa tuotettiin sellua 7 miljoonaa tonnia, mikä oli puoli prosenttia edellisvuotta vähemmän. Paperin tuotanto supistui edellisvuodesta viisi prosenttia 2,9 miljoonaan tonniin. Kartongin tuotanto laski lähes 19 prosenttia 3,4 miljoonaan tonniin. Sahatavaran tuotanto pieneni vajaa seitsemän prosenttia 10,4 miljoonaan kuutiometriin, ja vanerin tuotanto supistui lähes 22 prosenttia 0,87 miljoonaan kuutiometriin.

Vaikka kapasiteetin käyttöasteet jäivät viime vuoden aikana alhaisiksi, metsäteollisuus on myös tehnyt ja tekemässä merkittäviä investointeja Suomeen. Sahateollisuus on viime vuosina investoinut runsaasti uuteen sahauskapasiteettiin, olemassa olevan kapasiteetin uusimiseen, pullonkaulojen poistamiseen ja jatkojalostukseen. Vuoden 2023 aikana valmistuivat Koskisen uusi saha Kärkölään, Kuhmon pääsahalinjan ja Tervolan Sahan ja Höyläämön tuotantolaitoksen uusinnat sekä loppuvuodesta valmistui Junnikkalan uusi saha Oulussa. MM Kotkamills puolestaan sulki heinäkuusta saakka pysähdyksissä olleen sahasa Kotkassa vuoden 2023 lopussa. Lisäksi Metsä Fibre aikoo sulkea Merikarvian sahasa. UPM:n investoinnit Joensuun vaneritehtaan kehittämiseksi valmistuivat

vuoden 2023 aikana ja Koskisen Järvelään rakentama uusi sorviliinja valmistui vuoden lopussa. Metsä Group teki päätöksen uuden LVL-tehtaan rakentamisesta Äänekoskelle. Tuotantokapasiteetiltaan 160 000 kuutiometrin laitoksen arvioidaan käynnistyvän vuonna 2026. Metsä Board lisäsi kartongin tuotantokapasiteettia Kemissä ja Stora Enso Varkaudessa yhteensä noin 80 000 tonnilla. Vuoden 2023 lopulla flutingin tuotantokapasiteetti lisääntyi 50 000 tonnilla. Metsä Boardin Kaskisiin suunnittelema taivekartonkitehdas eteni ympäristölupaprosessiin. Mahdollinen investointipäätös Kaskisten tehtaan rakentamisesta tehdään aikaisintaan vuonna 2024. Stora Enso sulki Anjalankoskella päällystämättömiä mekaanisia paperilajeja valmistavan koneen vuoden 2023 viimeisellä neljänneksellä. Koneen kapasiteetti on 0,25 miljoonaa tonnia. Pitkäkuituisen sellun tuotannossa merkittävin kapasiteettilisäys on Metsä Groupin Kemien uusi biotuotetehdas, joka käynnistyi vuoden 2023 syyskuussa. Tehtaan vuotuinen tuotantokapasiteetti on 1,5 miljoonaa tonnia. Stora Enso puolestaan sulki Sunilan sellutehtaan puuraaka-aineen saatavuuden heikennyttyä venäläisen puun tuonnin loppumisen myötä.

Hakkuumäärät pienenevät vuonna 2023

Kotimaisen puun kysyntään ja puumarkkinoihin vaikutti vuoden 2023 aikana kaksi vastakkaista tekijää. Venäläisen raakapuun tuontimäärien korvaaminen merkitsi kotimaisen puun kysynnän kasvua. Toisaalta metsäteollisuustuotteiden heikko maailmanmarkkinakysyntä, kapasiteetin alaiset käyttöasteet ja tuotantomäärien supistumiset vähensivät raakapuun tarvetta ja kysyntää. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2023 ostettu puukauppamäärä jäi kaksi prosenttia pienemmäksi kuin edellisenä vuonna ja neljä prosenttia pienemmäksi kuin keskimäärin edellisen viiden vuoden aikana. Viiteen edelliseen vuoteen verrattuna sekä tukki- että kuitupuun kauppa vähenivät neljä prosenttia.

Suomessa hakattiin vuonna 2023 ennakkotietojen mukaan yhteensä 68,6 miljoonaa kuutiometriä runkokuuta. Siitä oli tukkia 26,2, kuitupuuta 32,7 ja energiapuuta 9,7 miljoonaa kuutiometriä. Sekä hakkuumäärä että puuston poistuma pienenevät edellisestä vuodesta kahdeksan prosenttia. Yksityismetsien pystykaupoissa havutukkien reaaliset keskihinnat pysyivät edellisen vuoden tasolla (nimellisesti +6 %). Koivukuitupuun reaalin hinta nousi 26 prosenttia, männyn 21 ja kuusen 18 prosenttia (nimellisesti koivu +32 %, mänty +27 %, kuusi +25 %).

Ammattimaisten ostajien osuus metsäkiinteistökaupoista väheni vuonna 2023

Suomen Sijoitusmetsien tilastoinnin mukaan vuonna 2023 Suomessa tehtiin 1 681 kappaletta julkisesti myyntiintulleiden yli 10 hehtaarin metsäkiinteistökauppaa. Määrä oli 8,6 prosenttia vähemmän kuin 2022 ja 12,3 prosenttia vähemmän kuin edellisen viiden vuoden aikana keskimäärin. Kauppojen painopiste siirtyi aiempaa enemmän Etelä-Suomeen. Korkotason nousun myötä metsärahastojen ja sijoitusyhtiöiden osuus metsäkiinteistöjen kaupasta väheni vuonna 2023.

3. Mittarit

Metsästrategian tavoitteiden seurantaan on laadittu mittaristo kuvaamaan yleistä metsäalan kehitystä, strategian toteutumista ja toimenpiteiden vaikuttavuutta. Jokaiselle metsästrategian tavoitteelle on asetettu vähintään yksi tulostittari. Mittareille on määritelty tavoitetasot vuodelle 2035 joko lukuarvona tai muutoksen suuntana. Tulostittarit liittyvät hankesalkun kärkihankkeisiin, joten niillä pystytään seuraamaan myös toimenpiteiden toteutumista tai vaikuttavuutta.

Mittaristossa on myös yleisiä metsäalan kehitystä kuvaavia tilamittareita sekä toimenpiteiden

panosmittareita. Osa mittareista toteutetaan kyselyinä, ja mukana on myös mittareita, joiden määrittely ja aineiston saaminen vaativat kehitystyötä.

- 5 = Tavoite ylitetty
- 4 = Tavoite saavutettu
- 3 = Tavoite toteutunut osittain
- 2 = Tavoite ei ole toteutunut
- 1 = Tavoitteesta on luovuttu
- 0 = Ei ole arvioitavissa

3.1 Päämäärä: Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla

Päämäärän mittareiden seuranta: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/kansallisen-metsastrategian-2035-mittarit/suomi-on-kilpailukykyinen-toimintaymparisto-uudistuvalla-ja-vastuulliselle-metsaalalle>

Mittari	Tavoitetaso vuonna 2035	Arvio 0 – 5	Kommentit (täydennetään tarvittaessa)
Metsiin perustuva liiketoiminta monipuolistuu ja kasvaa			
Metsäalan arvonlisäys (milj. €) alatoimialoittain	kasvaa	0	Lähtötaso 2022
Hiilensidontapalvelut ja luontoarvokauppa	kasvaa	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari
Proaktiivinen ja tehokas yhteistyö sekä vaikuttaminen EU- ja kansainvälisissä prosesseissa tukevat metsäalan toimintaedellytyksiä			
Laadullinen arviointi	myönteinen kehitys	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari
Sujuva hallinto ja toimiva infra luovat ennakoitavan ja kannustavan toimintaympäristön			
Päätösten läpimenoajat (kemera ja metka)	nopeutuu	0	Lähtötaso 2022
Tiestön korjausvelka ja sen kehitys (€, km) yleiset tiet ja yksityistiet, mukana sillat	alenee	0	Lähtötaso 2022

Toimivat markkinat turvaavat raaka-aineiden ja palveluiden saatavuuden			
Metsäteollisuuden ja puupohjaisen energiantuotannon kotimaisen puun ja tuontipuun käyttömäärät (m3)		0	Tilamittari Lähtötaso 2022
Investoinnit puuta käyttävään teollisuuteen (€)	investoinnit ylittävät poistot	0	Mittarista puuttuu poistot, viimeisin tieto vuodelta 2021

3.2 Päämäärä: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

Päämäärän mittareiden seuranta: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/kansallisen-metsastrategian-2035-mittarit/metsat-ovat-aktiivisessa-kestavassa-ja-monipuolisessa-kaytossa>

Mittari	Tavoitetaso vuonna 2035	Arvio 0 – 5	Kommentit
Metsien käyttö on tavoitteellista ja se perustuu tietoon sekä metsänomistajien aktiivisiin päätöksiin			
Metsänomistajat tietävät tavoitteensa	tietoisuus kasvaa	0	Ei vuotuista seurantaa, Suomalainen metsänomistaja 2020-tutkimuksen mukaan 10,7 % kyselyyn osallistuneista ei ollut selkeitä tavoitteita metsänomistamisen suhteen.
Metsäomistajat tuntevat metsiensä tuotantomahdollisuudet	tietoisuus kasvaa	0	Ei vuotuista seurantaa
Aktiivinen ja monipuolistuva metsänhoito lisää metsän kasvua ja tukee ilmastonmuutoksen hillintää			
Puuston tilavuus metsä- ja kitumaalla (milj. m³)	kasvaa	0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13

Puuston vuotuinen kasvu metsä- ja kitumaalla (milj. m3)	kasvaa	0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Metsien hiilinielu (milj. tonnia CO2-ekv.)	lisäys maankäyttösektorilla 3 miljoonaa tonnia CO2- ekv. /v	0	Lähtötaso 2022
Taimikon ja nuoren metsän hoitorästit (ha)	vähenee	0	Lähtötaso 2022 / VMI 12/13
Metsänlannoituksen kokonaismäärä (ha/v)	kasvaa	0	Lähtötaso 2022
Hakkuutapa (%)	monipuolistuvat	0	Lähtötaso 2022
Metsänomistajille ja toimijoille suunnatut palvelut sekä kannusteet tukevat aktiivista, kestävää ja monipuolista metsien käyttöä, huomioiden maakunnalliset erityispiirteet			
Metsään.fi-palvelua käyttävien määrä (kpl)	kasvaa	0	Lähtötaso 2022
Metka-tuen toteutusmäärät (ha työlajeittain)	saavutetaan tavoitetasot	0	Metka-työryhmän tavoitetasot
Metsien tarjoamat ekosysteemipalvelut lisäävät ihmisten hyvinvointia ja luovat uusia ansaintamahdollisuuksia			
Kantorahatulot (mrd. €)		0	Tilamittari Lähtötaso 2022
Metsäbiotalouden työlliset (hlö)	kasvaa	0	Lähtötaso 2022
Ekosysteemipalvelujen ihmisille tuottama hyvinvointi	kehitettävä mittari	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari

3.3 Päämäärä: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

Päämäärän mittareiden seuranta: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/kansallisen-metsastrategian-2035-mittarit/vahvistamme-metsien-elinvoimaisuutta-monimuotoisuutta-ja-sopeutumiskykya>

Mittari	Tavoitetaso vuonna 2035	Arvio 0 – 5	Kommentit
Käännetään talouskäytössä olevien metsien monimuotoisuuskehitys elpymisuralle			
Kuolleen puun määrä (m3/ha)	edetään kohti 10 m3/ha keskimääräistä tasoa talousmetsissä	0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Lehtipuun määrä, ei koivu (m3/ha)	kasvaa talousmetsissä	0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Vanhojen puiden määrä (kpl/ha)		0	Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Yksityismetsien hakkuukohteiden luonnonhoidon laatu		0	Strategiakaudella kehitettävä mittari
Vahvistetaan metsien ilmastokestävyyttä ja hallitaan tuhoriskejä			
Kasvatushakkuiden korjuujälki	myönteinen kehitys	0	Lähtötaso 2022
Metsätuhot (ha)	ei kasva	0	Tilamittari Lähtötaso 2022 / VMI12/13
Sekametsien osuus	kasvaa	0	Lähtötaso 2022 / VMI 13
Hallitaan metsätalouden aiheuttamia ympäristöriskejä			
Suometsän hoidon valuma-alueen suunnitelmien määrä	kasvaa	0	Mittarin tiedot julkaistaan myöhemmin
Maaperän laatuun liittyvä mittari	kehitettävä mittari	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari
Metsätalouden vesistökuormitus	vuosikuorma ja vuotuinen keskipitoisuus vähenee	0	Strategiakaudella kehitettävä mittari

3.4 Päämäärä: Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla

Päämäärän mittareiden seuranta: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/indikaattorit/kansallisen-metsastrategian-2035-mittarit/vahvistamme-tiedolla-johtamista-ja-osaamista-metsaalalla>

Mittari	Tavoitetaso vuonna 2035	Arvio 0 – 5	Kommentit
Laadukas tutkimus, kehittyvä paikkatieto ja tiedon käytettävyys luovat vahvan tietopohjan päätöksenteolle ja ennakoinnille			
Metsäsektorin julkisen T&K-rahoituksen määrä (€)	kasvaa	0	Lähtötaso 2022
KMS2035 TKI-ohjelman rahoitus (€)	ohjelman mukainen	0	Mittarin tiedot julkaistaan myöhemmin
Avoimen metsätiedon hyödyntäminen	kasvaa	0	Mittarin tiedot julkaistaan myöhemmin
Metsäalan osaaminen on monipuolista, vastaa muuttuviin tarpeisiin ja hakeutuminen metsäalan ammatteihin kasvaa			
Oppimistulosten työelämävastaavuus ja alalle työllistyminen	kasvaa	0	Lähtötaso 2022
Viestintä ja vuorovaikutus lisäävät metsien käytön, metsäympäristön ja metsäkulttuurin ymmärrystä yhteiskunnassa ja erityisesti nuorten keskuudessa			
Metsien käyttö ja sen hyväksyttävyyys		0	Strategiakaudella toteutettava kyselytutkimus
Metsäasioiden käsittely mediassa		0	Strategiakaudella toteutettava kyselytutkimus

4. Kansallisen metsästrategian kärkihankkeet

Kärkihankkeet yhdessä toteuttavat strategian visiota, päämääriä ja tavoitteita. Jokainen kärkihanke vaikuttaa useampaan päämäärään ja tavoitteeseen. Kullakin kärkihankkeelle on oma erityistehtävänsä ja näkökulmansa, mutta kärkihankkeiden väliset kytkökset ovat vahvat. Vastuullisen ja yhteensovittavan strategian toteutukseen kuuluu, että yksittäistä kärkihanketta ei edistetä siten, että se vaikeuttaa strategian kaikkien päämäärien toteutumista. Ristikkäisvaikutuksia tarkastellaan kaikissa kärkihankkeissa. Yhteensovittamiseen liittyviä toimenpiteitä on erityisesti metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky -kärkihankkeessa. Tutkimus, tietopohja, osaaminen, digitalisaatio ja avoimen datan hyödyntäminen, vuorovaikutus ja viestintä sisältyvät jokaiseen kärkihankkeeseen.

Kuva 1. Vaikuttavuuspolku hankkeiden vaikuttavuuden arviointiin (Gaia Consulting Oy ja Pellervon ta-
loustutkimus PTT, 2023)

Valmistautuminen		Kiihdytys		Eteneminen	Loppukiri	
1. Soveltava tutkimus ja mallintaminen	2. Selvitykset ja kehittämis-tarkastelut	3. Menetelmä-kehitys	4. Menetelmien arviointi	5. Kokeilut ja pilotointi	6. Epäsuora päätöksentekoon vaikuttaminen	7. Suora päätöksentekoon vaikuttaminen
<p>Tavoite: Soveltaa perustutkimusta johonkin tiettyyn kohteeseen/ aiheeseen uuden tiedon tuottamiseksi, akateemisen tutkimuksen menetelmin. Tuottaa polttoainetta jatko selvityksille.</p> <p>Tunnusmerkit: Tieteelliset julkaisut ja artikkelit</p>	<p>Tavoite: Tiettyyn kysymyksiin vastaaminen tai tiedon koostaminen. Selvitys, ei uusi tieteellinen tutkimus.</p> <p>Tunnusmerkit: Selvitysraportit, esiselvitykset, kehittämisraportit. Pääosin olemassa olevaan dataan perustuvia selvityksiä.</p>	<p>Tavoite: Tuotetaan konkreettinen mahdollinen tapa toteuttaa päästövähennyksiä/ nieluvaikutuksia/sopeutumista. Uuden menetelmän kehitys esim. tutkimustiedon pohjalta.</p> <p>Tunnusmerkit: Kehitetään uusi menetelmä, jota voidaan hyödyntää hiilestä kiinni – tavoitteiden tavoittelussa.</p>	<p>Tavoite: Menetelmien ja vastaavien vaikutusten ja toteutettavuuden arviointi.</p> <p>Tunnusmerkit: Ei kehitetä uutta menetelmää, vaan arvioidaan tai vertaillaan olemassa olevia menetelmiä ja/tai niiden vaikuttavuutta.</p>	<p>Tavoite: (Uuden menetelmän) toteutuksen suunnittelu ja testaus, mahdollisesti tiedon levittäminen ja demonstrointi.</p> <p>Tunnusmerkit: Konkreettiset pilotit, kokeilut ja demonstraatiot esim. koetiljoilla, joissa testataan uutta menetelmää.</p>	<p>Tavoite: Toteutuksen pohjustaminen: neuvontapalvelut, koulutus-organisaatiot, epäsuora viestintä</p> <p>Tunnusmerkit: Pyritään vaikuttamaan epäsuoraasti esimerkiksi maan-/metsänomistajien päätöksentekoon, esim. järjestöjen ja neuvontapalvelujen kautta. Myös palveluja tuottavien org. koulutus.</p>	<p>Tavoite: Viestintä maan-/metsänomistajille ja muille päätöksentekijöille, vaikuttaminen valtionhallinnon päätöksentekoon, esim. tukipolitiikkojen valmistelu, normiohjauksen valmistelu</p> <p>Tunnusmerkit: Suora viestintä jolla päätöksentekijä tavoitetaan.</p>
<p>Vaikuttavuuden edellytykset: relevantti aihe, tulosten hyödyntäminen vaikuttavuuspolulla</p>	<p>relevantti aihe, tulosten hyödyntäminen vaikuttavuuspolulla</p>	<p>Menetelmällä todella on riittävästi haluttuja vaikutuksia, ei (negatiivisia) sivuvaikutuksia ja on kustannustehokas</p>	<p>Laajapohjainen arviointi josta parhaat menetelmät jatkoon</p>	<p>Soveltava testaus, riittävä demonstrointi, riittävän matalan kynnyksen kokeilut (joille kopin ottajia)</p>	<p>Tavoitetaan oikeat tahot, vaikutetaan tahoihin joilla riittävä kyky vaikuttaa toimenpiteen tekijöihin (erit. maanomistajat)</p>	<p>Tavoitetaan toimenpiteen tekijät (erit. maanomistajat), vaikutetaan keinoilla jotka saavat aikaan muutoksen, muutos syntyy</p>

[Hankekuvaukset - Maa- ja metsätalousministeriö \(mmm.fi\)](https://mmm.fi)

4.1 Metsien kasvu

Metsien kasvu -kärkihanke toteuttaa erityisesti metsien aktiivisen, kestävä ja monipuolisen käytön päämäärää sekä osaltaan myös metsien elinvoimaisuuden ja sopeutumiskyvyn tavoitteita. Toimintasuunnitelman metsien kasvu -kärkihankkeen toimien konkretisoimiseksi muodostettiin metsien kasvu -verkosto, joka työsti toimenpiteitä vuonna 2023 neljässä tapaamisessa.

Kansallinen metsästrategia 2035:n ensimmäisenä toimeenpanovuonna toteutettiin lukuisia kärkihankkeen toimenpiteitä ja hanketyö jatkuu vielä runsaana vuoden 2024 ajan. Erityisesti metsänlannoitus- ja metsänjalostusteemoissa merkittäviä toimia saatiin myös päätökseen.

Metsien kasvu -kärkihankkeen toteutus käynnistyi valtaosin Hiilestä kiinni - ilmastotoimenpiderahoituksen turvin. Ilmastokestävä metsätalouden tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa metsien hiilinielua huolehtimalla metsien hoidosta, kasvukyvystä ja terveydestä sekä edistämällä monipuolisia metsien kasvatus- ja käsittelytapoja.

Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpiteiden kokonaisuudessa (<https://mmm.fi/maankayttosektorin-ilmastosuunnitelma>) on rahoitettu lukuisia metsien kasvun -kärkihankkeen päämääriin ja tavoitteisiin tähtäviä kehittämishankkeita, tutkimus- ja innovaatio-ohjelman hankkeita sekä Suomen kestävä kasvun ohjelman eli RRF-hankkeita. Tutkimus- ja innovaatio-ohjelma tuottaa uutta tietopohjaa ja innovatiivisia ratkaisuja, joiden avulla vähennetään maankäytön hiilipäästöjä ja ylläpidetään ja vahvistetaan hiilinielua ja hiilen varastoja. Kehittämishankkeet ovat käytännönläheisiä, tutkimustietoon perustuvia hankkeita. Kehittämishankkeisiin kuuluu myös tietohjelmaa toteuttavia hankkeita.

Hiilestä kiinni -toimien avulla saavutetaan metsien kasvun vaikuttavuustavoitteita ja saadaan myös uutta tietoa jatkotoimien käynnistämiseen. Vuonna 2023 käynnistyneen Meka2.0-hankkeen synteessä kootaan ja analysoidaan tuorein tutkimustieto kasvun tehostamisen keinoista.

Hankkeen nimi	Hankkeen kesto ja rahoitus	Vaikuttavuus ja vaikuttavuuspolku	Kommentit (tilanne)	Loppuraportti tai muut huomiot
Kohdennetulla metsänlannoituksella kestävää kasvua ja hiilensidontaa (KoMe)	2022-2024 412 000€	Enemmän kasvua, raakapuuta, liikevaihtoa ja hiilinielua 6-7	RRF-rahoituksella	
Metsätuhot kuriin Kaakkois-Suomessa - yhteistoimintamallin kehittäminen ja pilotointi metsätuhojen torjunnan tehostamiseksi, (METUKKA)	2021-2024 393 300 €	Vältytään mittavilta metsätuhoilta 5		
Monitavoitteiseksi täsmämetsätalouden osaajaksi - etänä (E-Täsmä)	2023-2025 866 600 €	Metsänomistajien aktiivisuus lisääntyy 6-7	RRF-rahoituksella.	
Pidennetyn kiertojen mahdollisuudet ja menetelmät metsien hiilensidonnassa, (PIKMA)	2022-2024 398 000€	Hiilinielut ja – varastot kasvavat lyhyellä ja pitkällä aikavälillä 1-4	Hiilestä kiinni - rahoituksella	https://tapio.fi/projektit/pikma/
Vastuullisella metsänlannoituksella ilmastohyötyjä (VaMeLa)	2021-2023 265 000 €	Enemmän kasvua, raakapuuta, liikevaihtoa ja hiilinielua 6-7	Hiilestä kiinni - rahoituksella	https://tapio.fi/projektit/vastuullisella-metsalannoituksella-ilmastohyotyja/
Metsälain ilmastoarviointi (Milva)	2022-2023 96 000 €	Hiilinielut ja - varastot vahvistuvat 2	Hiilestä kiinni - rahoituksella	https://mmm.fi/uudet-teknologiat-tuovat-mahdollisuuksia-metsalain-valvontaan http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-696-2
Kiertojen pidennyksen ja lannoituksen tuottaman lisäyksen kaupallistaminen	2022-2024 348 000 €	Hiilinielut ja – varastot vahvistuvat 5	Hiilestä kiinni - rahoituksella	

Metsien kasvu: Syyt kasvun alenemiseen, mahdollisuudet lisätä kasvua ja hiilivarastojen kasvattamisen riskit (Meka2.0)	2023-2024 1 446 748 €	Hiilensidonta vahvistuu ja puuntuotos kasvaa 2	Hiilestä kiinni - rahoituksella	Hankkeen synteesisinä kootaan ja analysoidaan tuorein tutkimustieto kasvun tehostamisen keinoista.
TIESIT – Puu- ja energiahuollon turvaaminen	2022–2024 5 000 000 €	Kulkuyhteydet paranevat 6-7		

4.2 Elonkirjoja talousmetsissä

Elonkirjoja talousmetsissä -kärkihanke kohdistuu erityisesti päämäärään, jolla vahvistetaan metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.

Elonkirjoja talousmetsissä -kärkihanke toteuttaa erityisesti metsien elinvoimaisuuden, monimuotoisuuden ja sopeutumiskyvyn vahvistamista koskevaa päämäärää, mutta osaltaan kaikkien muidenkin päämäärien tavoitteita. Metsäluonnon monimuotoisuus ja muut metsien ympäristöhyödyt ovat keskeinen osa metsäelinkeinon kilpailukykyä sekä metsien aktiivista, kestävä ja monipuolista käyttöä. Tiedolla johtaminen ja osaaminen linkittyy vahvasti elonkirjon edistämiseen.

Kansallinen metsästrategia 2035:n ensimmäisenä toimeenpanovuonna toteutettiin muutamia kärkihankkeen toimenpiteitä. Aktiivisesti kokoontunut biodiversiteettiverkosto työsti vuonna 2023 uusia monimuotoisuuteen, vesiensuojeluun, suometsiin sekä pienvesiin liittyviä toimenpiteitä.

Elonkirjoja talousmetsissä -kärkihankkeen toteutus käynnistyi valtaosin Hiilestä kiinni – ilmastotoimenpiderahoituksen, Tapion palvelusopimusrahoituksen sekä METSO-hankerahoituksen turvin.

Metsäluonnon monimuotoisuuden osalta Monimetsä jatkoaskel luonnonhoitoon -hanketta jatkettiin yhdellä vuodella. Lisäksi käynnissä oli luonnonhoidon suositusten päivitystyö sekä useita METSO-hankkeita. Priodiversity LIFE -hanketta suunniteltiin. Vesiensuojelun kehittämistyö liittyi suometsäteemaan ja uuden kannustejärjestelmän käyttöönottoon varautumiseen. Suometsien osalta käynnissä oli useita hankkeita ja sekapuustoisuuden osalta kaksi hanketta.

Hankkeen nimi	Hankkeen kesto ja rahoitus	Vaikuttavuus ja vaikuttavuuspolku	Kommentit (tilanne)	Loppuraportti tai muut huomiot
Heikkotuottoisten metsäojitettujen soiden ennallistaminen –	2022-2024 803 800 €	Metsänomistajien ja yhteiskunnan tavoitteet kohtaavat	RRF-hanke	

oikeilla kohdevalinnoilla ja hyvillä käytänteillä kohti turvattua maaperän hiilivarastoa ja kohentunutta toiminnallista monimuotoisuutta (TurvaHiili)		1 – 7		
Vesienpalautuksen vaikutukset talousmetsien hiilensidontaan, (HIILI-VESPA)	2022-2024 402 000 €	Metsänomistajien ja yhteiskunnan tavoitteet kohtaavat 2-4	Hiilestä kiinni - rahoitus	
PUUVA (puulajivalikoiman monipuolistaminen) täsmämetsänhoitoa eli kuvion sisäisen vaihtelun huomioiminen metsänkasvatuksessa (Luke, SMK)	2022-2024 1 161 800 €	Metsien rakenne monipuolistuu 1-3	RRF-hanke	
Sekametsien kasvatusmallit (Sekava)	2020-2023 880 000 €	Metsien rakenne monipuolistuu 1-3	Hiilestä kiinni - rahoitus	
Metsänhoidon suositukset, luonnonhoito (ks. uudistuminen)	2022–2024	Monimuotoisuus vahvistuu 6-7	Tapion palvelusopimus	
Monimetsä jatkoaskel (lisävuosi)	2023	Monimuotoisuus vahvistuu 7	Tapion palvelusopimus	
Lehtokeskusalueiden luontohelmet	2021-2024	Monimuotoisuus vahvistuu 7	METSO-luonnonhoidon kehittämishankke	
Tietoa, toimintatapoja ja tietoisuutta kallioelinympäristöjen monimuotoisuuden turvaamiseen (HardRock)	2021-2023	Monimuotoisuus vahvistuu 6-7	METSO-luonnonhoidon kehittämishankke	Opas: https://tapio.fi/wp-content/uploads/2022/08/Kallioelinymparistot-metsankasittelyssa-Tapio-31082022.pdf
EU luontodirektiivin luontotyyppien suojelutilan	2023	Suomi pystyy toteuttamaan sitoumuksensa	METSO-luonnonhoidon	https://tapio.fi/wp-content/uploads/2024/01/Luodsi-

parantaminen – selvitys sitoumuksen edellyttämistä toimista (Luodsi- hanke)		kustannusvaikuttav asti 2	kehittämishank e	loppuraportti- taitto-final.pdf
Kuntien METSO- rantajatkumot	2023-2025	Monimuotoisuus vahvistuu 7	METSO- yhteistoimintav erkostohanke	
Suosuunta	2023-2024 84 400 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 3-4		
Opitaan ojista - jatkohanke	2023-2025 2024 38 000 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 5	Tapion palvelusopimus	
ToiMeKsi	2023-2024 674 000€	Metsänomistajien ja yhteiskunnan tavoitteet kohtaavat 6-7		
Työkaluja ja menetelmiä turvemaiden metsien käytön vesistö- ja ilmastovaikutusten torjuntaan (TurVI)	2020-2023 51 000 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee Hiilinielut ja – varastot kasvavat 3	Tapion palvelusopimus	
Hydrologisen kytkeytyneisyyden tarkastelu laserkeilausaineistoa hyödyntäen (HYTKY)	2021-2023 365 000 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 3-4	Hiilestä kiinni - rahoitus	
Hiilitase ja siihen vaikuttavat tekijät tuhkalannoitetuissa suometsissä (SuoHiTu)	2021-2024 1 065 000 €	Hiilinielujen ja - varastojen kasvu sekä sopeutuminen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä paranee 2-3	Hiilestä kiinni - rahoitus	
Metsäojien madaltumiskehityksen mallintaminen (MEMMA)	2023-2024 216 136 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 3	Hiilestä kiinni - rahoitus	
Jatko-Jatka	2022-2024 381 000 €	Metsien rakenne monipuolistuu 3		
Toteutuneiden suojavyöhykkeiden tulkinta	2023-2024 84 788 €	Vesistökuormitus pienenee Vesien tila paranee 3		

4.3 Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky

Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky -kärkihanke toteuttaa erityisesti tiedolla johtamisen ja osaamisen päämäärää ja luo kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.

KMS2023:n valmistelua varten vuonna 2022 perustettu paikkatieto- ja digitalisaatioverkosto työsti uusia aihepiiriin liittyviä toimenpiteitä kolmessa kokouksessa vuonna 2023.

Paikkatietoon ja digitalisaatioon liittyvää kehittämistä on viety eteenpäin pääosin Suomen kestävän kasvun ohjelman eli RRF-rahoituksen turvin. Lisäksi Suomen metsäkeskus on tehnyt metsä- ja luontotietoon liittyvää kehittämistä sekä omien tietojärjestelmien ja digitaalisten palveluidensa kehittämistä omalla rahoituksellaan. Jatkettiin metsäalan koulutukseen ja metsänomistukseen liittyviä hankkeita.

Kärkihankeessa korostuu myös kansainvälinen vuorovaikutus. Erityisen tärkeää on proaktiivinen vaikuttaminen EU- ja kansainvälisessä politiikassa. Strategian toimeenpanoa edistämään perustettu Kansainvälisen metsäpolitiikan yhteistyöverkosto kokoontui yhden kerran vuoden 2023 aikana. Verkoston tehtävänä on auttaa kansallisen metsästrategian toteutuksessa lisäämällä kansainvälistä osaamista, yhteistyötä ja vaikuttamista.

Kärkihankeessa vuorovaikutusta ja yhteistyötä vahvistetaan erityisesti metsänomistajien ja nuorten kanssa. Kärkihankeessa vakiinnutetaan kansallisia ja alueellisia toimia, joilla lisätään metsien käytön, metsäympäristön ja metsäkulttuurin ymmärrystä. Metsäalan uudistuminen ja kilpailukyky -kärkihankeessa on tärkeää monitieteinen yhteensovittaminen. Monitieteistä yhteensovittamista tekee erityisesti strategian toimeenpanoa edistämään perustettu Metsäalan ennakointi ja kilpailukyky -verkosto. Verkosto kokoontui yhden kerran vuoden 2023 aikana. Verkoston tavoitteena on luoda ennakoinnin ja tiedolla johtamisen keinoin pohjaa uudistuvan ja vastuullisen metsäalan kilpailukykyiselle toimintaympäristölle.

Vuonna 2023 käynnistyi myös Metsäbiotalouden tiedepaneelin toimikausi maa- ja metsätalousministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön asettamana. Metsäbiotalouden tiedepaneeli on tieteellinen ja riippumaton asiantuntijaelin, jonka tavoitteena on tukea politiikkaprosessien suunnittelua ja seurantaan sekä poliittista päätöksentekoa koostamalla tieteellistä tietoa ja lyhyen ja pitkän aikavälin tiedepohjaisia skenaarioita kestävän metsäarvoketjun ja metsäpohjaisten ekosysteemipalvelujen taloudellisista, ekologisista, sosiaalisista ja kulttuurisen kestävyden ulottuvuuksista.

Hankkeen nimi	Hankkeen kesto ja rahoitus	Vaikuttavuus ja vaikuttavuuspolku	Kommentit (tilanne)	Loppuraportti tai muut huomiot
Kansallinen kaukokartoitus ja metsien digitaalinen kaksonen (MetsäKaksonen)	2023-2025 1 315 000 €	Toimijoilla ja maanomistajilla on enemmän tietoa toimenpiteiden suunnitteluun ja parempaan	RRF-rahoituksella.	

		laatutiedon hyödyntämiseen 5		
Kohti ilmastokestävämpää ja monimuotoisempaa puunkorjuuta sensoriteknologian ja tarkkan paikkatiedon avulla (IlmoStar)	2023-2025 1 286 700 €	Kustannustehokkaita, monipuolisempia ja täsmällisempiä metsäoperaatioita 1-5	RRF-rahoituksella.	
Kestävän täsmämetsätalouden todentaminen ja menetelmät (KESTOTÄSMÄ)	2023-2025 976 600 €	2-5		
Metsäalan koulutuksen laadullisen tuloksellisuuden mittauksen toteutus	2023 50 000 € 2024 50 000 €	Alalle valmistuu ja siellä työskentelee tarvittavia määriä työtehtäviin soveltuvia, ajantasaisen osaamisen omaavia ja työmarkkinoiden tarvitsemia ammattilaisia 2		
Kuolleen puun seurantamenetelmän kehittäminen (KUOPUS)	2022-2024 592 700 €	Toimijoilla ja maanomistajilla on enemmän tietoa toimenpiteiden suunnitteluun ja parempaan laatutiedon hyödyntämiseen 4-5	RRF-rahoituksella.	
Luonnonmukainen täsmäpuuhakkuu (LUOMUHAKKU)	2022-2024 787 700 €	Metsätalouden suunnittelussa on paremmat edellytykset metsien kasvun lisäämiseen, monimuotoisuusnäkökulmien tunnistamiseen ja huomioon ottamiseen sekä maaperäpäästöjen vähentämiseen	RRF-rahoituksella.	

		3-5		
Metsäkoneenkuljettajakoulutuksen soveltuvuuskokeen valmistelu ja pilotointi	2022-2023 130 000 € 2024 65 000 €	Alalle valmistuu ja siellä työskentelee tarvittavia määriä työtehtäviin soveltuvia, ajantasaisen osaamisen omaavia ja työmarkkinoiden tarvitsemia ammattilaisia 3-4		
MHS-Digi jatkokehitys (Metsänhoidon suositusten sähköinen järjestelmä, MHS Digi 2.0)	2022-2023 600 000 €	Palveluiden kehittämisen edellytykset paranevat 6-7	Hanke on päättynyt.	Palvelun kehittämisestä vastasi Tapio Oy.
Luontolaatu 2030 - Uuden sukupolven seurantajärjestelmä talousmetsien luonnonhoidon laatuun	2022-2023 221 600€	Tietopohja vahvistuu ja vuorovaikutus ja läpinäkyvyys lisääntyvät Eri tavoitteiden yhteensovittaminen helpottuu 2-4	Hanke on päättynyt.	Hankkeen toteuttamisesta vastasi Tapio Oy.
Sujuvaan metsänomistukseen	2021-2023 610 000€	Metsänomistajien päätöksenteko aktivoituu Metsänomistajien aktiivisuus lisääntyy Omistusrakenne selkeytyy, tilakoko kasvaa 6-7	Hanke on päättynyt.	Hankkeen toteuttamisesta vastasi Tapio, Suomen metsäkeskus sekä Maanmittauslaitos.
Metsänhoidon suositukset; viestintä, jalkautus ja ylläpito	Jatkuva	Metsänomistajat tuntevat omien metsiensä mahdollisuudet ja pystyvät tekemään tavoitteidensa mukaisia päätöksiä Metsänomistajien päätöksenteko aktivoituu 6-7		

5. Metsästrategian toteuttaminen muiden strategioiden ja ohjelmien kautta

5.1 Kansalliset strategiat ja ohjelmat

Kansallinen biotalousstrategia

Kesällä 2023 heinäkuussa pidettiin maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön järjestämä biotalousseminaari: Innovatiivisen biotalouden arvonlisän vauhdittaminen – askeleita biotalousstrategian toimeenpanoon. Suomen biotalousstrategia kannustaa sidosryhmiä keskustelemaan biotalouden uudistamisesta korkeamman arvonlisän tavoittelemiseksi. Seminaarissa keskusteltiin ensin biotalouden arvonlisän kasvattamisesta yleisesti ja sen jälkeen eri toimialojen näkökulmasta.

Erytysasiantuntija Sari Tasa/TEM Circular Biobased Europe Joint Undertaking, CBE JU, on Euroopan unionin ja Bio-based Industries Consortiumin (BIC) kumppanuus-rahoitusinstrumentin puheenjohtajaksi syksyllä 2023. SRG-ryhmän puheenjohtaja työskentelee läheisesti johtokunnan, toimiston ja tieteellisen komitean kanssa. Puheenjohtajalla on näin suorat yhteistyökanavat DG RTD:n, GROW:n ja AGRIn biotaloustoimijoihin, yrityskonsortio BIC:n toimintaan ja hyvä näkyvyys rahan liikkeisiin hankkeen instrumenteissa.

Syksyn 2023 aikana TEM valmisteli VNK, MMM, YM yhteistyössä EU-biotalouden vaikuttamispaperia Ruotsin, Irlannin, Viron ja Ranskan kanssa. Valmistuu v 2024 alussa.

Luonnon virkistyskäytön strategia

Valtioneuvosto hyväksyi toukokuussa 2022 periaatepäätöksellään Suomen ensimmäisen kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian 2030. Strategian päätavoitteiksi asetettiin lähiluonnon saavutettavuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, luonnon kestävyys vaaliminen virkistyskäytössä, voimavarojen tunnistaminen ja yhteistyö sekä luonnon virkistyskäytön monimuotoisuus.

Ympäristöministeriö asetti 1.7.2022 koordinaatioryhmän valmistelevaan strategia toimeenpanoa ja seurantaa. Asettamis päätöksen mukaan koordinaatioryhmän tehtävänä on valmistella kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian 2030 toimeenpanosuunnitelma ja koordinoita strategia toteutumista sekä sen seurantaa.

Koordinaatioryhmä sai lokakuussa 2023 valmiiksi kansallisen luonnon virkistyskäyttöstrategian toimintaohjelman. Toimintaohjelma kattaa vuodet 2023–2025 ja siihen sisältyy kaikkiaan 35 toimenpidettä. Siihen on nostettu koordinaatioryhmän valmistelutyössä tärkeimmiksi nousseet toimenpiteet kunkin strategisen tavoitteen edistämiseksi. Toimintaohjelmassa on esitetty pääosin uusia toimenpiteitä ja avauksia. Jo käynnissä olevaa vakiintunutta toimintaa ei esitellä, ellei se ole erikseen perusteltua. Toimenpiteet keskittyvät julkishallinnon mahdollisuuksiin edistää luonnon virkistyskäyttöä Suomessa.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU)

Valtioneuvosto hyväksyi ja antoi eduskunnalle selonteon maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta heinäkuussa 2022. Suunnitelman avulla maankäyttösektori kytketään entistä tiiviimmin osaksi kansallisen ilmasto- ja energiapolitiikan suunnittelua ja toimeenpanoa. Ilmastokestävän metsätalouden osalta tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa metsien hiilinieluja

huolehtimalla metsien hoidosta, kasvukyvystä ja terveydestä sekä edistämällä monipuolisia metsien kasvatusta- ja käsittelytapoja. Metsäpinta-alaa pyritään lisäämään mm. joutoalueita metsittämällä ja metsäkatoa vähentämällä. Tavoitteena on edistää myös pitkään hiiltä varastoivien puutuotteiden käyttöä. Maankäyttösektorin ilmastotoimia edistetään myös nykyisillä ohjaus- ja kannustejärjestelmillä, sekä hanketoiminnalla etenkin Hiilestä kiinni - ilmastotoimenpidekokonaisuudessa.

Ilmastomuutoksen sopeutumis suunnitelma (KISS)

Valtioneuvosto hyväksyi kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman 2030 (KISS2030) joulukuussa 2022. Sen toimeenpano käynnistyi keväällä 2023.

Kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelma (KISS2030) sisältää ilmastomuutokseen liittyvän riski- ja haavoittuvuustarkastelun. Suunnitelmassa määritellään sopeutumistyön visio ja kolme päämäärää. Päämääriä tarkentavat kymmeneen teemaan jaotellut 24 tavoitetta, joita toteutetaan suunnitelmassa esitetyillä toimilla. Tavoitteena on kehittää myös seurantajärjestelmä, jolla arvioidaan toimien edistymistä ja vaikuttavuutta.

Sopeutumistyötä tehdään aktiivisesti osana maa- ja metsätalousministeriön jokapäiväistä työtä. Lisäksi ministeriö valmistelee oman hallinnonalansa ilmastomuutokseen sopeutumisen toimintaohjelmaa. Tavoitteena on sisällyttää sopeutuminen osaksi hallinnonalan kaikkia toimialoja.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU)

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tarkoituksena on linjata päästökaupan ulkopuolisen sektorin toimenpiteet, joilla saavutetaan EU:n Suomelle asettama päästötavoite 2030 ja hallitusohjelman mukainen hiilineutraaliustavoite 2035. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma laaditaan kerran vaalikaudessa. Suunnitelma on päivitetty viimeksi vuonna 2022.

Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia

Kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian laatimisesta säädetään luonnonsuojelulaissa (9/2023, 13 §), jonka mukaan ympäristöministeriö laatii kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ja strategian toimeenpanevan toimintaohjelman yhteistyössä muiden ministeriöiden ja keskeisten tahojen kanssa. Strategiassa tulee luonnonsuojelulain mukaan asettaa valtakunnalliset toiminnalliset, määrälliset ja ajalliset tavoitteet luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseksi ja tilan parantamiseksi. Strategian ja toimintaohjelman valmistelun ja seurannan tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon. Valmistelussa on otettava huomioon ilmastolain (423/2022) 9–12 §:ssä tarkoitetut suunnitelmat.

Kansallista luonnon monimuotoisuusstrategiaa ja toimintaohjelmaa on valmisteltu ympäristöministeriön johdolla laajapohjaisessa yhteistyössä muiden ministeriöiden, keskeisten sidosryhmien sekä tutkimusyhteisön kanssa vuodesta 2021 saakka. Strategialuonnos oli ensimmäisen kerran kuulavana 14.12.2022 – 27.1.2023. Strategian ja toimintaohjelman valmistelu jatkui ympäristöministeriössä keväällä 2023, jolloin strategiaa edelleen tiivistettiin ja sen tavoitteita muokattiin. Valmisteluun osallistui kesäkuussa 2023 asetettu, hallinnosta ja sidosryhmistä koostuva laajapohjainen biodiversiteettiryhmä. Strategian lausuntokierros on tarkoitus järjestää keväällä 2024. Strategiasta tehdään sen jälkeen valtioneuvoston päätös.

Kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian luonnoksen mukaan valtioneuvosto asettaisi päämääräksi, että vuoteen 2030 mennessä luontokato olisi pysäytetty ja luonnon monimuotoisuus alkaisi elpyä niin, että vuonna 2035 Suomi olisi luontopositiivinen. Päämäärään saavuttamiseksi valtioneuvosto asettaisi strategiassa 22 tarkempaa tavoitetta, jotka liittyisivät luonnon tilan parantamiseen, luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien paineiden vähentämiseen, paineiden taustalla oleviin juurisyihin vaikuttamiseen, saamelaisten asemaan luonnon monimuotoisuutta koskevassa päätöksenteossa sekä Suomen rooliin osana kansainvälistä yhteisöä. Strategian tavoitteiden alle olisi suoraan koottu tärkeimmät toimenpiteet, jotka osaltaan mahdollistaisivat tavoitteiden ja siten päämäärän saavuttamisen. Yhdessä toimenpiteet muodostaisivat luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelman, jossa toimenpiteiden yksilöimisen lisäksi nimettäisiin vastuutahot toimenpiteiden toteuttamiselle ja vaikuttavuuden seurannalle. Valtaosa toimenpiteistä kohdentuisi ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonaloille.

Helmi-elinympäristöohjelma

Helmi-ohjelma on ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteinen ohjelma. Ohjelmaa toteuttavat ELY-keskukset, Metsähallitus, Suomen ympäristökeskus, Suomen metsäkeskus, Suomen riistakeskus sekä kunnat ja järjestöt. Toimia tehdään sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella.

Helmi-ohjelman keskeinen tavoite on tarkastella elinympäristöjä ja niiden tarvitsemia ennallistamis- ja hoitotoimia laajoina kokonaisuuksina ja usean toimijan yhteistyönä. Kunnostus- ja hoitotoimia keskitetään, jotta ne olisivat luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vaikuttavia. Ohjelman toimet perustuvat maanomistajien vapaaehtoisuuteen. Helmi-ohjelmassa on 40 toimenpidettä eri elinympäristöjen ennallistamisen, hoidon ja suojelun parantamiseksi.

Metsä-ohjelma

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman METSO 2008–2025 tavoitteena on osaltaan pysäyttää metsäisten luontotyyppien ja metsälajien taantuminen ja vakiinnuttaa luonnon monimuotoisuuden suotuisa kehitys. Ohjelma täydentää Kansallista metsästrategiaa erityisesti ekologiseen kestävyteen liittyvissä tavoitteissa. METSO-ohjelman tavoitteena on perustaa 96 000 hehtaaria uusia suojelualueita vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteeseen lasketaan mukaan Metsähallituksen vuonna 2014 toteuttama 13 000 hehtaarin valtion metsien METSO-suojelu. Lisäksi tavoitteena on solmia ympäristötukisopimuksia ja tehdä luonnonhoitohankkeita 82 000 hehtaarille talousmetsää. Suojelutavoitteesta oli vuoden 2023 loppuun mennessä saavutettu 97 prosenttia eli noin 93 300 hehtaaria. Ympäristötukisopimusten ja luonnonhoitohankkeiden toteutuksen tavoitteesta oli saavutettu 79 prosenttia eli vajaa 65 100 hehtaaria. METSO-ohjelma on metsänomistajalle vapaaehtoinen.

Vuonna 2023 METSO-ohjelman kautta suojeltiin pysyvästi noin 4 300 hehtaaria metsäelinympäristöjä. Kahdenkymmenen vuoden määräaikaista rauhoituksia tehtiin noin 90 hehtaaria. Kymmenvuotisten ympäristötukisopimusten avulla vuonna 2023 turvattiin metsäelinympäristöjä noin 5 100 hehtaaria. Lisäksi yksityismetsissä tehtiin luonnonhoitotöitä noin 160 hehtaarilla. Korkeaa ympäristötukisopimusten pinta-alaa selittää Metsäkeskuksen saama lisäresurssi valtionapuun vuodelle 2023 sekä metsäalan toimijoiden lisääntynyt ympäristötukihakemusvalmistelu. Myös Kemera-lain päättyminen ja hakemusten vastaanoton päättyminen 1.10.2023 kannustivat tukien hakuun ja hakemusten valmisteluun sekä siihen, että kaikki hakemukset saatiin käsiteltyä ennen vuoden vaihdetta.

Vuonna 2023 METSO-ohjelmassa pysyvästi suojeltujen ja kahdeksikymmeneksi vuodeksi määräaikaisesti rauhoitettujen kohteiden kokonaisarvo oli yhteensä noin 33,5 miljoonaa euroa. Ympäristötukisopimusten korvauksiin käytettiin noin 12,7 miljoonaa euroa ja luonnonhoitohankkeisiin 1,3 miljoonaa.

Vuonna 2023 oli käynnissä kolme METSO-ohjelman valtakunnallista luonnonhoidon kehittämishanketta, joissa fokuksessa olivat kalliometsien luontoarvojen huomioiminen metsänhoidossa, lehtojen luonnonhoito ja EU:n luontodirektiivin metsäisten luontotyyppien suojelutilan parantaminen. Vuoden 2023 lopulla maa- ja metsätalousministeriö järjesti uusien valtakunnallisten luonnonhoidon kehittämishankkeiden haun. Uudet rahoitettavat hankkeet valitaan ja käynnistyvät vuoden 2024 alkupuolella.

Kestävän kasvun ohjelma

Suomen kestävän kasvun ohjelmaan kuuluu yhteensä 8,5 miljoonan euron investointi täsmämetsätalouden kehittämiseen Suomessa. Investointia toteutetaan vuosina 2021-2025 avoimilla hankehauilla valittujen hankkeiden kautta. Kehittämisen- ja koulutushankkeilla tuetaan ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista sekä luonnon monimuotoisuutta. Vuoden 2023 alussa tehtiin rahoituspäätökset neljälle hankkeelle, jolloin ohjelma täydentyi yhteensä yhdeksän hankkeen kokonaisuudeksi.

5.2 Alueelliset metsäohjelmat

Suomen metsäkeskuksen alueelliset metsäneuvostot hyväksyivät syksyllä 2020 kaikkiaan 14 alueellista metsäohjelmaa vuosille 2021–2025. Ohjelmat julkaistiin digitaalisina tarinakarttoina ja niiden toimeenpano käynnistyi v. 2021 alussa. Ohjelmien toimenpiteet tarkastettiin v. 2023 uuden kansallisen metsästrategian maakunnallista toimeenpanoa tukeviksi ja toimintaympäristön muutokset huomioiviksi.

Alueelliset metsäneuvostot seuraavat ja edistävät metsäohjelmien toteutumista. Ohjelmien toimeenpanoa tukevat kullakin ohjelma-alueella toimeenpanoryhmät. Ne valmistelivat ja käynnistävät toimenpiteitä (1) puuhun perustuvassa arvoketjussa, (2) muussa metsien hyödyntämisessä ja (3) ympäristön, ilmaston ja monimuotoisuuden näkökulmasta.

Toimenpiteitä toteutetaan Metsäkeskuksen perustoiminnan lisäksi kehittämishankkeiden kautta. Metsäkeskus toteutti kumppaneidensa kanssa vuonna 2023 109:ä kehittämishanketta. Niistä 79 oli EU-osarahoitteisia ja osa ministeriön rahoittamia. Hankkeista 42 kpl oli valtakunnallisia. Keskeisimmät hankkeiden kehittämisteemat olivat kokonaisestävä metsänhoito, metsien monipuolinen hyödyntäminen, tieverkko, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, luonnonhoito ja digitalisaation edistäminen.

Alueelliset metsäohjelmat ja niiden seurantatiedot ovat saatavilla Metsäkeskuksen internet-sivuilla. Sivuilta löytyy monipuolista tietoa metsäohjelmien tavoitteista ja toimeenpanosta.

5.3 EU:n ja kansainvälinen metsäpolitiikka

EU:ssa käsiteltiin vuonna 2023 useita metsäsektoriin vaikuttavia kokonaisuuksia. Aloitteita on kuvattu tarkemmin luvussa kaksi. Yhä useammat EU-aloitteet koskevat metsiä, vaikka EU:lla ei ole yhteistä metsäpolitiikkaa. Tämä tarkoittaa, ettei EU:n perussopimukseen sisälly yhteistä metsäpolitiikkaa. Etenkin maatalous-, ympäristö- sekä ilmasto- ja energiapolitiikassa on useita asetuksia ja direktiivejä, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti myös metsätalouteen sekä -teollisuuteen.

EU:ssa myös käsitellään metsäasioita omissa toimielimissä, joissa Suomi jatkoi aktiivista vaikuttamista. Näistä tärkeimmät ovat neuvoston metsätaloustyöryhmä sekä EU-komission alla toimiva pysyvä metsäkomitea. Suomi oli aloitteellinen toimija myös samanmielisten maiden yhteistyössä. Yhdeksi keskeiseksi yhteistyöfoorumiksi on noussut For forest -kumppanuus Itävallan, Ruotsin ja Slovenian kanssa. Itävalta isännöi For forest -ministeriden ministeritapaamisen syyskuussa 2023. Lisäksi Suomi ja Ruotsi järjestivät syyskuussa yhdessä EU-instituutioissa ja Brysselissä toimiville päättäjille metsäakatemia, joka pidettiin tällä kertaa Suomessa.

EU:n metsästrategia julkistettiin vuonna 2021 ja sen toimeenpano jatkui vuonna 2023. Suomen mukaan metsästrategiassa on paljon hyvää, vaikka siinä on myös osin haastavia elementtejä. Samalla kun ilmasto- ja biodiversiteettinäkökulmat on otettu huomioon hyvin, metsien ja metsäsektorin kokonaispotentiaali ja kestävyden taloudelliset sekä sosiaaliset ulottuvuudet olisivat kaivanneet vielä tasapainoisemman roolin strategiassa.

EU:n metsästrategian valmistelu kuvasti asetelmaa, joka EU-metsäasioihin on liittynyt viime vuosina. Suomi onkin edellyttänyt komissiolta parempaa yhteistyötä metsäasioissa toimeenpanovaiheessa.

Isoja kysymyksiä toimivaltajaan lisäksi EU-aloitteiden osalta on ollut, mahdollistavatko EU- aloitteet riittävässä määrin paikallisten olosuhteiden ottamisen huomioon. Suomi onkin lähtenyt siitä, että metsäpolitiikka säilytetään kansallisissa käsissä. EU voi sopia yhteisistä tavoitteista, mutta jäsenmaiden tulisi voida valita tavoitteisiin sopivat keinot itsenäisesti, sillä metsät ja niiden merkitys vaihtelevat hyvin paljon EU:n jäsenvaltioiden välillä.

EU-toiminnan ohella Suomi osallistui aktiivisesti monenväliseen metsäyhteistyöhön. Tärkeimmät yhteistyöfoorumit olivat Forest Europe, YK:n Euroopan alueen työ, globaali YK-työ. EU:n kantoja kansainvälisiin kokouksiin valmisteltiin neuvoston metsätaloustyöryhmässä. Kansainväliset kokoukset tarjosivat mahdollisuuden koordinoita näkemyksiä EU-maiden kesken myös ajankohtaisiin EU-aloitteisiin. Kahdenvälisiä yhteistyötä maa- ja metsätalousministeriö teki vuonna 2023 erityisesti Yhdysvaltojen, Ukrainan ja Kiinan kanssa sekä monien Euroopan maiden kanssa. Alueellista yhteistyötä edisti puolestaan Barentsin metsätyöryhmän puheenjohtajuus, jonka päätapahtuma Barents Forest Forum järjestettiin 4.-5.10.2023 Rovaniemellä ilman Venäjää.

6. Lainsäädäntö, tukijärjestelmät ja tulsohjattavat organisaatiot

Metsätalouden kannustejärjestelmä METKA

Metsätalouden määräaikainen kannustejärjestelmä Metka tuli voimaan 1.1.2024. Metka korvasi Kemera-tukijärjestelmän.

Metsätalouden kannustejärjestelmän tavoitteena on edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää yksityismetsien hoitoa ja käyttöä. Kannustejärjestelmään sisältyy seuraavat tuet: taimikon ja nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, suometsän hoitosuunnitelma, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekeminen, metsätalouden tieverkosto, ympäristötuki, metsäluonnon hoito ja kulutus. Tukea voidaan myöntää myös taimikon ja nuoren metsän hoidon yhteydessä kaadetun pienpuun keräämiseen.

Joutoalueiden metsitystuki

Tukijärjestelmä joutoalueiden metsittämiseksi tuli voimaan vuonna 2021. Tukea voidaan myöntää yksityisille maanomistajille joutoalueiden, kuten maatalouskäytön ulkopuolelle jääneiden peltolohkojen ja turvetuotannosta poistuneiden alueiden metsittämiseen.

Metsitystukijärjestelmää koskeva laki on määräaikainen ja se päättyi vuoden 2023 lopussa. Tukea haettiin metsäkeskuksesta ja hakemusten oli oltava metsäkeskuksessa 31.12.2023 mennessä. Metsäkeskus tekee tukipäätökset 30.6.2024 mennessä.

Metsätuholaki

Viimeisimmät muutokset metsätuholaisissa astuivat voimaan huhtikuussa 2023, kun lakiin sisältyvän tukijärjestelmän voimassaoloaika jatkettiin vuoden 2027 loppuun saakka. Tukijärjestelmä mahdollistaa laajojen metsätuhojen torjunnasta kustannusten ja vahinkojen korvaamisen maanomistajalle. Samalla lakiin lisättiin säännökset juurikäävän torjunnasta poikkeuksellisissa olosuhteissa ja tätä koskevasta ammattimaisten toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuudesta.

Metsästrategian toteutus tulosohjattavissa organisaatioissa

Suomen metsäkeskus

Metsäkeskus edisti toiminnallaan vuonna 2023 metsien aktiivista, kestävä ja monipuolista käyttöä. Metsäkeskus mm. tuotti 2,4 miljoonaa hehtaaria uutta kuviokohtaista metsätietoa metsänomistajien käyttö- ja hoitopäätösten tueksi. Metsäkeskus kehitti paikkatiedon työkaluja säästöpuiden ja suojavyöhykkeiden tarkoituksenmukaisen sijoittelun tueksi. Kemera-rahoituksella hoidettiin 127 000 ha taimikoita ja nuoria metsiä lisäten näiden metsien elinvoimaisuutta ja arvokasvua.

Metsäkeskuksen järjestämissä koulutuksissa korostuivat metsien eri kasvatusmenetelmät, ilmastokestävyys, talousmetsien luonnonhoito sekä suometsien käsittelyn erityispiirteet. Ilmastonmuutoksen myötä yleistyvien hyönteistuhoriskien ennakointiin käytössä oli karttapalvelu kohteista, joissa metsien hakkuun syynä oli hyönteistuhon. Lisäksi tuhokohteiden lähimetsien omistajille lähetettiin tiedote kohonneesta hyönteistuhoriskistä.

Metsäkeskus neuvoi ja koulutti tuhansia metsänomistajia metsien hoidossa, omistusjärjestelyissä ja luonnonhoidossa tavoitteena tukea omistajien tavoitteiden mukaista päätöksentekoa ja vahvistaa metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä ilmastonmuutokseen. Myös alueellisten metsäohjelmien mukaisilla hankkeilla tuettiin KMS2035-tavoitteiden saavuttamista.

Metsäkeskus työskenteli useassa metsien hoitoa, ilmastokestävyyttä ja monimuotoisuutta käsittelevissä kehityshankkeissa tutkimuslaitosten kanssa uuden tiedon käytäntöön viennin nopeuttamiseksi. Vuonna 2023 kerättiin tietoa yksityisteiden kunnosta 86 000 kilometriltä, sekä 4 400 yksityistien sillasta.

Metsähallitus

Metsähallituksen toiminta vuonna 2023 perustui paitsi lainsäädäntöön, myös vuonna 2020 asetettuihin omistajapolitiittisiin linjauksiin 2020–2024. Vuodelle 2023 on erikseen määritetty palvelu- ja toimintatavoitteet sekä tulos- ja tuloutustavoite. Edellä mainitut linjaukset ja tavoitteet tukevat KMS2035:n toimeenpanoa. Metsähallitus toimii johdonmukaisesti kaikkien neljän KMS:n päämäärän ja niiden tavoitteiden hyväksi.

Metsähallitus Metsätalous Oy:n liikevaihto ja liiketulos olivat vuonna 2023 erinomaisella tasolla. Metsähallitus vahvisti proaktiivista vaikuttamista toimintaympäristön muutoksiin kehittämällä sisäistä, kaikki vastuualueet huomioivaa säädöskoordinaatiotaan. Pääjohtaja Juha S. Niemelä aloitti maaliskuussa 2023 Euroopan valtionmetsien yhdistyksen (EUSTAFOR) puheenjohtajana. Metsätalous Oy perusti uuden kansainvälisten metsäasioiden erityisasiantuntijan tehtävän. Omistajapolitiikka asettaa Metsähallitukselle tiukat vaatimukset hyvän hallinnon ja vastuullisuuden osalta. Näiden

toteutumisesta raportoidaan vuosittain Vuosi- ja vastuullisuusraportissa sekä Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet -raportissa.

Kainuun, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan luonnonvarasuunnitelma, joka ohjaa Metsähallituksen toimintaa maakuntien alueella vuosina 2023–2028, valmistui 2023. Suunnitelma laadittiin yli vuoden kestäneessä projektissa, jossa keskeisessä roolissa oli laajasti sidosryhmiä osallistava yhteissuunnittelu. Metsähallituksen oman Ilmasto-ohjelman toimeenpano jatkui. Monikäyttömetsistä korjatun puun määrä pysyi suunnitellulla tasolla, ja valtionmetsien kasvu ja hiilinielu säilyi vahvana. Puuston hiilivarasto kasvoi. Näistä huolehdittiin mm. jalostettua viljelymateriaalia käyttämällä ja lannoituksin. Jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn 25 % tavoiteosuus uudistushakkuuluonteisten hakkuiden pinta-alasta ylittyi selvästi. Koronaepidemian aikaan huippuunsa nousseet käyntimäärät kansallispuistoissa pysyivät korkealla tasolla, samoin eränkäyntipäivien määrät.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja luontokadon hillitseminen on yksi Metsähallituksen strategisista lupauksista. Metsätalous Oy:n ympäristöopas, joka takaa monikäyttömetsien kestävänsä käsittelyn, päivitetään nykyään vuosittain, jotta uusien tutkimustietojen saaminen viiveettä käytäntöön. Metsätalous Oy:n panostus yleisiin yhteiskunnallisiin velvoitteisiin kasvoi selvästi. Luonnon monimuotoisuuteen panostetaan vuositason tasolla lähes 80 miljoonaa euroa ylläpitämällä alue-ekologista verkostoa, ja noin kaksi miljoonaa euroa lahoppuun lisäämisen kautta. Lahoppuun määrä niin suojelukuin monikäyttömetsissäkin on jatkanut kasvuaan, ja on selvästi korkeammalla tasolla kuin Suomen metsissä keskimäärin.

Metsähallituksella on henkilöstölle ja urakoitsijoille suunnattu virtuaalinen oppimisportaali, joka sisältää runsaasti niin pakollisia kuin vapaaehtoisia kursseja esim. ympäristövaatimuksista ja työturvallisuudesta. Vuonna 2023 kaikkien Metsätalous Oy:n toimihenkilöt suorittivat *Uhanalaiset lajit osana metsätaloutta* -kurssin. Metsähallituksen sidosryhmävuorovaikutus on monimuotoista sekä lakisäätöistä ja järjestelmällistä yhteydenpitoa sidosryhmien kanssa, että epämuodollisempaa vuorovaikutusta. Viestintä valtionmetsien hyödyntämisestä sekä niiden tarjoamista virkistysmahdollisuuksista oli merkittävä osa Metsähallituksen toimintaa myös vuonna 2023.

Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskuksen toiminta vuonna 2023 tuki monipuolisesti KMS2035:n päämääriä ja tavoitteita. Se tuotti ja tuottaa ratkaisuita kaikkiin KMS2035:n kärkihankkeisiin (ks. taulukot luvussa 4), vie tuloksia käytäntöön sekä viestii tuloksista aktiivisesti yhdessä muiden hankkeisiin osallistuvien organisaatioiden kanssa.

Luken tutkimusohjelmien väliarviointi osoitti, että tutkimusohjelmien toiminta on vastannut niille asetettuihin tavoitteisiin. Ohjelmat ja Luke yleisestikin ovat onnistuneet erityisesti EU-rahoituksen hankinnassa sekä viestinnän vaikuttavuuden kasvattamisessa aihealueilla, jotka linkittyvät suoraan myös KMS2035:n tavoitteisiin. Vuonna 2023 julkaistiin Luken synteesi- ja visioraportteja, kuten metsälannoituksen sekä ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden vaikutuksia tarkastelleet synteisiraportit, sekä metsäsektorin arvonlisän kaksinkertaistamista tarkastellut visioraportti ([Politiikkasuositukset, visiot ja synteisiraportit | Luonnonvarakeskus \(luke.fi\)](#)). Lisäksi Luken tilastopalvelut kehittivät ja julkaisivat KMS2035:n toteutuksen seurantaan palvelevia indikaattoreita ja niiden arvoja koskien vuotta 2023.

Luke toimi edelleen aktiivisesti tutkimustietoon pohjautuvan politiikkatuen tuottajana, niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. EU-tason päätöksentekoon välitettiin tietoa eri tavoilla, mm. tuottamalla kaksi Luken ”Position papers” -sarjan raporttia ja keskustelemalla niistä aktiivisesti eri tahojen kanssa osana

Bryssel-vierailuita keväällä ja syksyllä. Lisäksi vaikuttamistyötä tapahtui osana EU-virkamiesten vierailuja Lukeen ja lukelaisten vierailuilla EU:n toimielimissä. Vuonna 2023 Lukessa koordinoitiin 16 HE-rahoitteista hanketta. Näiden hankkeiden viestintä tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden vaikuttavaan tiedepohjaiseen viestintään, erityisesti boreaalisten metsien ja niiden monipuolisen käytön näkökulmista.

7. Vuoden 2024 keskeiset toimenpiteet

Vuoden 2024 aikana laaditaan Kansallinen metsästrategia 2035:n toimenpidesuunnitelma tehokkaan hanketyön suunnitelmalliseksi edistämiseksi. Toimenpidesuunnitelma viimeistellään verkostotyönä ja metsäneuvoston työvaliokunnassa. Kesäkuussa toimenpidesuunnitelma esitellään metsäneuvostolle.

Metsästrategian sitominen hallitusohjelman toimeenpanoon on olennaista metsästrategian toteuttamisessa ja yksi keskeisistä toimenpiteistä vuonna 2024.

Kansallisen metsästrategian tavoitteita tukevaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-ohjelmaa pyritään edistämään. TKI-ohjelman tehtävänä on tukea metsästrategia päämäärien ja tavoitteiden saavuttamista.

Metsästrategian tavoitteiden toteutumiseksi on toimiva koordinaatio muiden hankkeiden ja ohjelmien, kuten esimerkiksi alueellisten metsäohjelmien (AMO) kanssa on tärkeää. Metsästrategian toteutuksessa ja eri hallinnonalojen strategioiden yhteensovittamisessa tarvitaan tiivistä yhteistyötä. Useita hyvin keskeisiä metsiin liittyviä EU-aloitteita on aktiivisessa valmisteluvaiheessa. Kaikkien näiden valmisteluun tulee osallistua osana metsästrategiatyötä.

Metsästrategiatyöllä parannetaan informaatio-ohjauksen sisältöjä ja keinoja, mutta myös taloudellista ja normiohjausta kehitetään. Rahoituksen varmistaminen metsästrategian kokonaisuuden tasapainoiseen toteutukseen on keskeistä. Metsästrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää rahoituksen huolellista kohdentamista.